

Браћа Карић — од сиромаша до милијардера (II)

Ово је прича о пећкој породици која је радом и поштујући социјалистичке законе што су многе осиромашили ушла на велика врата светског бизниса

Песма нас је одржала...

ILUSTROVANA POLITIKA

9 3 - 07 - 1990

У њиховом животу на путу до успеха посебну, можда пресудну улогу одиграле су једна гитара и једна гаража...

Пећ, крајем јуна

У животу скромне и ведре породице Карић посебну радост је представљало то што су сва деца била добри ђаци. Могућности и изгледи за њихово школовање изван Пећи су, међутим, били никакви, али ће једна гитара одиграти пресудну улогу и сасвим окренути смер њихових неумитно одређених животних стаза.

— Бијаше то некако баш ових дана — сећа се отац Јанићије. — Драгомир завршио други или трећи разред учитељске школе. Био добар ђак. Дошао кући, фали се оценама и пита шта ћу му купити за награду. Ја онако из пуних уста: чоколаду! „У, бре хале, какву чоколаду, није мени више до чоколаде, хоћу гитару...“ „Какву, бре, гитару, загрмех ја, откуд ми паре за гитару. И шта ће теби гитара кад појма немаш о свирању...“ Не слуша он. Запео, хоће гитару и бог. Није ми лако одвојити, велике су то паре биле за мене, а опет ми жао да детету милост не учиним и тако стиже гитара у кућу...

Иако ниједан нису похађали музичку школу, три старија брата Карића — Драгомир, Сретен и Зоран су брзо самоуки ушли у тајне музике и њихова кућа је постала стедиште младића и девојака жељних свирања и певања.

Блесак „Плавих звезда“

— Прво смо Драган и ја почели да свирамо по игранкама, да тако зарађујемо и скупљамо новац за куповину других инструмената — прича Зоран Карић. — Тако је настао оркестар „Плаве звезде“. Шеф је био Драган. Он је свирао на гитари и певао. Сретен је био бубњар и стално смо се шегачили на његов рачун како је њему најлакше јер увек удара по туђој кожи. Ја сам свирао солпо-гитару и бузуки, наш друг Љубо Гојковић, сада је у Немачкој, органу, а Вељко Гојковић бас-гитару. Ово је била једна „постав“, а то се често мењало, наши другови долазили и одлазили и сем нас тројице нико мислим од почетка до краја није ни издржао.

— Прво им је гостовање било у Иванграду на отварању хотела „Беране“ — и сада памти мајка Даница. — Чинило ми се одоше преко света. Боже, колико сам суза излила, образа нисам сушила док се нису вратили...

Зоран је то прво гостовање упамтио због тога што је први пут морао да веже кравату.

„Плаве звезде“ су, међутим, блештале све више и три старија брата Карића су сасвим забаталила школу и потпуно се посветили музици. Отац Јанићије је убрзо схватио да није погрешно што је дао паре за ону гитару.

Хафина песма

На том свом путу „ка небу“ „Плаве звезде“ је вихор једне ноћи донео у далеко Ливно. Свирали су на некој игранци и Драгомир је угледао лепу црнокошу матуранткињу Хафу. Још кад је чуо њен глас!

Планула је љубав. Угасиле су се „Плаве звезде“ и засвирао оркестар „Браћа Карић“ са солистичким Хафом, Босанком, Муслиманком, која је пленила својом песмом. Пленила је сасвим и срце шефа оркестра и Драгомир се убрзо њоме и оженио: не пита љубав ко се како крсти...

Пре петнаестак година оркестар је снимио и две плоче које се, изгледа, данас могу наћи само код пасионираних дискофила.

СОЦИЈАЛНИ САВЕТ

У систему „Карић“ делује синдикат, али и посебни Социјални савет који чине супруге браће Карић и њихова сестра. Сестра је и председник Савета. Савет се стара о најсиромашнијим радницима и њиховим невољама, брине о лечењу чланова породице својих радника, о њиховој деци, зимовању, летовању, сваковрсним новчаним потпорама, учешћу система „Карић“ у хуманитарним акцијама, културним и другим приредбама. Деца свих радника у систему, дакле у свим предузећима исто, све до завршетка основне школе добијају бесплатно књиге и прибор.

А да то баш нису мали издаци, сведочи, рецимо, пример радника Милана Арсића који дванаесторо деце, а на посао је примљен у 45. години живота, и то на интервенцију патријарха Германа. Тражио сиромаш послан на све стране, обијао прагове и најпосле закуцао патријарху на врата...

Поред саме фабрике Карићи имају и

Наследници: Јанићије и Даница Карић са деветнаесторо унучади

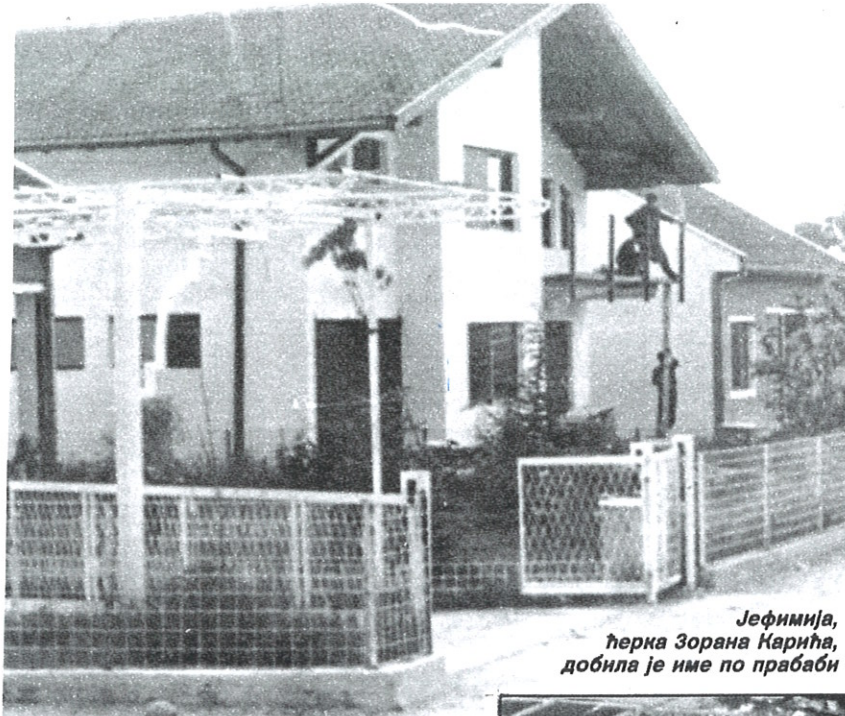
— Чак и ја сам понекад ускачао у оркестар, али сви кажу да сам веома лоше свирао — каже Богољуб кога је од почетка привлачило нешто друго. Завршио је занат за прецизног механичара и већ са осамнаест година отворио сопствену радионицу.

— Ја сам тада била у првом разреду средње школе кад смо почели да се виђамо и излазимо — сећа се Богољубова супруга Миланка. — Био је и превише озбиљан, одговоран и много је радио, путовао, ноћима није спавао, само да заврши посао и испуни преузету обавезу. Никад се у томе није променио.

Браћа се враћају кући

Прошле су године, стишале се младалачке страсти и заноси. Браћа Карић се поженили, засновали породице и музичке инструменте је ваљало окачити о клин и одложити их за тренутке породичних весеља и радости. Ваљало се скратити у мирну луку и ту сачекати буре које живот ваља и доноси.

И они су, наравно, размишљали о кафићима, да то мало уштедевице уложе и изграде какву кафану

Јефимија,
ћерка Зорана Карића,
добила је име по прабаби

воје породично насеље

Миланка и Богољуб Карић са принцем Јелисаветом Карађорђевић

где ће без муке капати понеки динар.

Тако једино није мислио Богољуб, најмлађи брат:

— Чини ми се да сам, откад знам за себе, некако утврдио у главу да нема лако зарађених пара сем ако ће човек да обија банке или ризикује какве друге мутне радње. Ме-

ни, барем до сада, ниједан једини динар није без зноја и крвавих жуљева у џеп дошао. Тако сам мислио и у то био уверен и оног дана када сам браћи предложио да се удружимо и кренемо у ризик неког другог посла који није кафана и који ће зависити искључиво од

ТРАДИЦИЈА

Смисао браће Карића за музику представља породичну традицију и по мајчиној и по очевој линији. Мајка Даница потиче из музички врло надарене породице, а и сама је Као девојка певала у хору Соколског друштва у Ђаковици.

Отац, пак, дуго је година певао у црквеном хору који је формирао и водио покојни професор Вељко Радовић, иначе и оснивач Уметничке школе у Пећи, а од пре неколико година Јанићије Карић је преузео и вођење хора.

ДИПЛОМЕ

Да је реч о врло способним и предузимљивим људима сведочи и чињеница да су сви они уз посао којим су се од ране младости бавили завршавали и школе.

Тако је најстарији Сретен, за кога тврде да је природни таленат за комерцијалу, свирајући завршио и вишу комерцијалну школу, Драгомир факултет организације рада, Зоран је догурао до самог дипломског на Историји уметности, док је Богољуб завршио природноматематички факултет и ускоро се спрема да брани магистарски рад, а потом и докторат...

рада и знања нас који радимо а не никако од воље и ђефа другог.

Богољуб је схватио да од радионице прецизног механичара нема користи, да држава кроз порез узима лавовски део зараде и да је ту ограничена свака иницијатива. Проучио је добро могућности које пружа Закон о удруженом раду, смислио програм за производњу машина и алата и затражио одобрење за отварање фабричице у породичној гаражи.

Осталој браћи се идеја допала. Схватили су да је најмлађи брат, док су они свирали, скупљао искуства и учио на примерима оних који су испробали ћуди бизниса и одлучили да га прогласе најстаријим, да му повере посао руководеће главе.

— Нема ту никаквих правила нити смо их ми прописивали, то се у породици научи и стекне да се поштују старији. Ако смо на каквом пословном састанку, разговору и слично, не може се десити да ико од браће седне пре мене. И обрнуто, по подне, ван радног времена и фабричких капија, ја последњи седам — објашњава Богољуб.

— Ту је у свему било најважније да будемо заједно и нико није постављао питање колико је ко капитала уложио. Мене су браћа прихватила и ја сам у свему равноправна са њима, с тим што они имају великог разумевања за мене и поштевају ме кад год је то могуће. Мислим да је кључ нашег успеха у слози братској, истрајности, упорности и нашој неизмерној љубави — сматра сестра Оливера.

Чини се да је упорност, посебно Богољуба Карића, одиграла пре-

судну улогу јер ни њима, баш као ни било коме ко се тих година отиснуо у неизвесне воде приватног бизниса, није било лако — прво од запарложене, кратковиде и плиткоумне општинске и покрајинске бирократије па до тржишта на којему су царовали вукови и свеопште безакоње.

Најстрожи према својима

Од мале радионице звучног имена „Косовоуниверзум“ фирма „Браће Карић“ је из оне породичне гараже само у Пећи прерасла у колектив од око 350 радника који раде у новим, савременим халама. Крај саме фабрике ниче и ново насеље „Браћа Карић“ у којем, поред петоро Карића, куће граде или су их већ подигли и други радници из колектива.

— Овде се доста ради, али и добро заради — вели пословођа Руждија Феризи који је код Карића од оснивања фирме. — Плате су бар два-три пута веће од просечних зарада у другим колективима, а они највреднији могу зарадити и пет пута више него другде. Овде се зна ред и поштује дисциплина и зато нам нерадници и забушанти не прелазе праг. И још нешто: ни у време најбуријих косовских догађаја и најмасовнијих демонстрација и немира из овог колектива није отишао да протестује ниједан радник иако има доста Албанаца. Феризи наглашава и да је код људи превладало мишљење да је ово њихов дом, њихова црква, џамија — све, односно да је политика за поподне, кад се изађе ван фабрике, а да је унутра потребан само рад.

Сви радници до једног (Карићи не воле да их ико дели и пребројава по националној припадности, признају само деобе према резултатима рада) подржавају „кућни ред“ и правила понашања и одмах за пример истичу како се први човек најригорозније понаша према својим најближим. Не пропуштају да истакну и испричају како је Богољуб Карић до сада са посла отпустио (не рачунајући оне који сами напусте кад увиде да овде нема шале) само неколицину својих рођака, како је једном само чудо спасло и његову сестру, сувласницу фирме, као и свастику Миру. Закасниле само минут, али одлетело тридесет одсто стимуланса.

— Колико сам срећан са децом и колико се радујем њиховим успесима, толико сам жалостан због овог зла које је наступило овде на Косову између Албанаца и нас Срба и Црногораца — каже Јанићије Карић. — Некад смо били једно и заједно. Заједно нам били и Божић и Бајрам, нисмо се раздвајали. Заједно нам били и радости и жалости, и сијела и опела и откуд сад све ово, за име бога? Кома је то до мржње и пакости, никад ни коме мржња срећу није донела...

Будо Симоновић

(У идућем броју:

КАД МОГУ ЈАПАНИЦИ, МОГУ И ПЕЋАНЦИ)